

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № ВКПК-553-68-1

Дата: 30.06.2015г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-94 / 3.0 06. 2015

ДО
Г-Н ДИМИТЪР ЛАЗАРОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВРЕМЕННАТА
КОМИСИЯ ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА
ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И
ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОНСТИТУЦИЯТА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш № ВКПК-553-68-1 от 10.06.2015г.

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, № 554-01-103, внесен от Цеца Цачева и група народни представители на 26 май 2015 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЛАЗАРОВ,

Министерство на правосъдието счита, че внесенният законопроект съдържа предложения за конституционни промени, които следва да бъдат подкрепени в тяхната цялост.

Видно от мотивите на законопроекта, предлаганите промени са съобразени в значителна степен със стандартите и препоръките по отношение независимостта и организацията на съдебната власт, приети от органи на Съвета на Европа и Европейския съюз.

Представеният законопроект следва да се оценява във взаимовръзка с проекта на ЗИД на ЗСВ, подготвен от министерството, чието внасяне в Народното събрание предстои през м. юли 2015г. Разглеждането на конституционните и законодателните промени в тяхната цялост и свързаност ще даде завършен израз на идеите и мерките за съдебна

реформа, одобрени от парламента с приемането на Актуализираната стратегия за продължаване на съдебната реформа.

С конституционната реформа на структурата и организацията на ВСС чрез създаване на съдийска и прокурорска колегии, които да осъществяват самостоятелно кадрови и дисциплинарни правомощия по отношение съдиите, прокурорите и следователите, се цели да се гарантира независимостта на съдебната власт и на нейните органи. Изключването на възможността за неправомерно влияние в процеса на кариерно израстване на магистратите създава допълнителни гаранции за безпристрастност, обективност и неутралност при осъществяване на правораздавателната дейност.

Разделянето на ВСС на две колегии, които упражняват независимо и самостоятелно своите кадрови и дисциплинарни правомощия, съответства в значителна степен на препоръките на *Венецианската комисия* и на *Консултативния съвет на европейските съдии* (КСЕС). В същото време следва да се има предвид, че едно по-високо и значително представителство на съдиите в съдийската колегия, при спазване на принципа „съдии, избрани от съдии“ в по-голяма степен би отговорило на отправените конкретни препоръки.¹

Също така, една от препоръките на Венецианската комисия – изборът на членовете на ВСС от парламентарната квота да се извършва с *квалифицирано мнозинство от 2/3*, за да се гарантира степен на независимост от политическо влияние – остава неизпълнена в законопроекта.

В същото време, намаляването на мандата на ВСС в по-голяма степен съответства на препоръката на КСЕС съдиите, които са избрани за членове на ВСС, да не бъдат откъснати за твърде дълъг период от тяхната съдебна практика. Предлаганите промени трябва да гарантират и изпълнение на препоръката избраните за членове на ВСС от квотата на съдиите да не губят статута си на магистрати.

По отношение на предвиденото участие на министъра на правосъдието в заседанията на колегиите на ВСС (чл. 130б), следва да се прецизира до каква степен е необходимо даването на специален съвещателен глас, както е предложено в законопроекта. В известен смисъл се появява непоследователност в уредбата – от една страна е предвидено министъра да председателства пленума на ВСС като той не участва в гласуването; от друга, може да участва в заседанията на колегиите като

¹ *Opinion No 444 /2007 on the Constitution of Bulgaria*, European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), CDL –AD (2008)009
Становище № 10 (2007) на КСЕС относно “Съветът на съдебната власт в служба на обществото”

има право на съвещателен глас. Това право е самостоятелно и различно от участието в обсъждането на различни въпроси от компетентността на колегиите. Предлаганата уредба следва да се съгласува с правомощието на министъра да прави предложения във връзка с кариерното развитие и дисциплинарните производства на магистратите.

От редакция и прецизиране се нуждае и текстът на новия чл. 130а, ал. 6, т. 1 от законопроекта – относно приемането от пленума на ВСС на проект на бюджет на съдебната власт. Доколкото бюджетът на съдебната власт е самостоятелен, но се включва като част от закона за държавния бюджет, трудно може да се обоснове защо пленумът на ВСС да го внася за разглеждане в Народното събрание. Според действащата конституционна процедура по отношение на бюджета на съдебната власт се упражнява споделена компетентност между ВСС и министъра на правосъдието, от една страна, и Министерския съвет и НС, от друга. От тази гледна точка, текстът не е достатъчно прецизен, поради което частта относно внасянето в НС може да отпадне като се запази досегашната процедура.

По отношение на уредбата на нови правомощия на Инспектората към ВСС да прави проверки за конфликт на интереси и неправомерно влияние на органите на съдебната власт, както и да проверява пълнотата и верността на имуществените декларации, следва да се изтъкне, че в цялост тази материя е развита в проекта на ЗИД на ЗСВ, разработен от министерството. В законопроекта са предвидени структурни и организационни мерки, които да повишат капацитета на инспектората да упражнява възложените нови функции.

От гледна точка на юриспруденцията на Конституционния съд, следва да се има предвид, че всички предложени изменения и допълнения в Глава шеста, могат да се извършат от обикновено Народно събрание, действащо като производна учредителна власт. Съгласно диспозитива на Решение № 8/2005г. на КС: *„Промени в Конституцията, концентрирани в рамките на съдебната власт, ... които са насочени към реструктуриране, оптимизиране от съдържателна гледна точка и прецизиране на отделни функции на нейни органи, поставяне на акценти или уточняване на техни правомощия или наименования, както и взаимодействието им с институции на другите власти, не представляват промяна във формата на държавно управление и могат да бъдат извършени от Народно събрание, ако с тях не се нарушава балансът между властите и се съблюдават основните принципи, върху*

които е изграден действащият конституционен модел на държавата - правата на личността, народният суверенитет, политическият плюрализъм, правовата държава, върховенството на правото, разделението на властите и независимостта на съдебната власт.“

Предложените конституционни промени, доколкото целят да създадат институционални и организационни гаранции за независимостта на съдебната власт, утвърждават и съответстват на висшите конституционни принципи на правовата държава, разделението на властите и върховенството на конституцията, могат да се приемат от обикновено Народното събрание.

Във връзка с подобряването достъпа на гражданите до Конституционния съд и даването на правомощия на всеки съд да сезира пряко КС (чл. 150, ал. 2 от проекта), следва да се обсъди възможността дали това правомощие да не се възложи на второинстанционните съдилища. По този начин едновременно би се разширил достъпът на гражданите до КС като в същото време биха се намалили рисковете от ненужно забавяне на производството още пред първата инстанция.

Предвиденото специално правомощие на Висшия адвокатски съвет (чл. 150, ал. 4 от проекта) да сезира пряко КС се нуждае от прецизиране в частта му относно гаранциите за статута на адвокатурата. Акцентът на конституционния законодател трябва да бъде поставен върху правата на гражданите, а не върху защитата на специалния статут на адвокатурата.

В заключение, Министерство на правосъдието счита, че представеният Законопроект за изменение и допълнение на Конституцията на Република България в значителна степен съответства на необходимостта от продължаване на реформата на съдебната власт в съответствие с международните стандарти и препоръки и заявената политическа воля на правителството и парламента. Приемането на предложените конституционни промени заедно с развитите на законово ниво структурни и организационни мерки ще гарантира независимо, безпристрастно, предвидимо и ефективно правосъдие за всички български граждани.

С уважение,

МИНИСТЪР:

ХРИСТО ИВАНОВ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО